

I. Informacja z realizacji rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w 2008 roku

Zgodnie z uchwałą Nr 218/2006 Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”, zadania określone w Programie koordynowane są przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zadaniem Programu jest wspieranie realizacji ustawowych działań organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Głównym założeniem Programu jest ograniczenie skali zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Jego priorytetowymi celami są: wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom, poprawa wizerunku Policji i wzrost zaufania społecznego do tej służby oraz aktywizacja lokalnych partnerstw różnych podmiotów działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W celu właściwej realizacji zadań wynikających z programu **Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji powołał Zespół wspierający koordynację programu**. W jego skład weszli przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Infrastruktury oraz formacji nadzorowanych przez MSWiA.

Na poziomie województwa zadania wynikające z programu koordynuje wojewoda przy pomocy *zespołu*, w skład którego wchodzi przede wszystkim przedstawiciele administracji samorządowej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej.

Powiaty i gminy mogą włączać się w realizację programu na zasadzie dobrowolności. Na poziomie powiatu wiodącą rolę w realizacji programu powinien mieć starosta jako przewodniczący komisji bezpieczeństwa i porządku, zaś w gminach zadania wynikające z programu powinien inicjować i realizować wójt (burmistrz, prezydent miasta), którego może wspierać komisja rady gminy (miasta) oraz osoby i instytucje działające na rzecz bezpieczeństwa.

Zgodnie z przywoływaną wcześniej uchwałą wykonanie zadań zrealizowanych w ramach programu koordynuje Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W okresie sprawozdawczym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji podjęło następujące działania:

- w 2008 roku zorganizowano dwa posiedzenia Zespołu Koordynującego - wspierającego realizację Programu, podczas których omówiono zadania Zespołu, przyjęto opracowane w 2007 roku procedury podziału środków z rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczonej na realizację zadań w ramach programu na łączną sumę 3 000 000 złotych, przyjęto założenia oraz dokonano podziału tej rezerwy w 2008 r.,
- Departament Bezpieczeństwa Publicznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji we współpracy z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie opracował **Program** szkolenia w zakresie przygotowywania i wdrażania programów profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa obywateli.

W ubiegłym roku zorganizowano 10 szkoleń dla woj.:

- dolnośląskiego,
- zachodniopomorskiego,
- pomorskiego,
- świętokrzyskiego.

Szkolenie finansowane ze środków „Razem bezpieczniej” przygotowuje członków powiatowych komisji bezpieczeństwa i porządku do realizacji zadań związanych z inicjowaniem, organizowaniem działań zapobiegających popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, rozpoznawaniem i przeciwdziałaniem zagrożeniom oraz przyczynom ich powstawania, a także tworzeniem powiatowych programów zapobiegania przestępczości. Do udziału w szkoleniach zapraszani są członkowie komisji bezpieczeństwa i porządku, w skład której wchodzi między innymi przedstawiciele samorządu terytorialnego oraz policjanci. W sumie szkoleniem w 2008 osób objęto 125 osób, na ten cel przeznaczono 16.050 zł.

- współorganizowano „Ogólnopolską akcję profilaktyczną – Trzeci Przystanek „Profilaktyka a Teatr” – Płock

Ideą programu „Profilaktyka a Teatr” są działania angażujące młodzież w dramę lub teatr, tematycznie skierowane przeciwko patologii społecznej. Program obejmuje cztery obszary: działanie, edukację, informację oraz akcję. Przedsięwzięcie to ma celu przede wszystkim ograniczenie zjawiska narkomanii wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, inspirowanie rodziców młodzieży szkolnej do pogłębiania wiedzy z zakresu profilaktyki narkotykowej, jak również komunikowanie oraz inicjowanie przez Policję wspólnych działań skierowanych przeciwko zjawiskom patologii społecznej.

Natomiast akcja pn. „Przystanek Pat” realizowana jest raz w roku w okresie letnich wakacji. Akcja trwa około 5 dni i biorą w niej udział liderzy programu, wolontariusze oraz grupy teatralne z całego kraju, które realizują spektakle edukacyjno-profilaktyczne. Podczas Przystanku odbywają się warsztaty profilaktyczne, artystyczne oraz prowadzone są młodzieżowe fora dyskusyjne, natomiast w trakcie jego finału uczestnicy prezentują efekty pracy warsztatowej.

Trzeci przystanek Pat odbył się w dniach 1 do 5 lipca 2008 r. w Płocku i zgromadził pół tysiąca młodych ludzi. Przedstawienia teatralne związane z profilaktyką wystawiły 22 grupy teatralne z całej Polski. Główną nagrodę Programu Pat w tym roku otrzymało przedstawienie teatralne „Sieć”. Akcja została w 2008 roku dofinansowana kwotą **10 000 zł** z budżetu MSWiA, przeznaczonego na realizację „Razem bezpieczniej”.

W roku 2009 realizatorzy planują przeprowadzenie działań edukacyjno-profilaktycznych w czasie bieżącego roku szkolnego oraz *wakacji*. Jedną z głównych akcji, kumulujących powyższe starania będzie zorganizowanie i przeprowadzenie Ogólnopolskiej Akcji Profilaktycznej IV „Przystanku PaT” w dniach 6-10 lipca br. w Miętnej k. Garwolina.

W ramach kontynuacji tej współpracy KGP i MSWiA, ze środków przeznaczonych na kampanię informacyjną programu „Razem bezpieczniej” na powyższe przedsięwzięcie została przekazana kwota **50 000 zł**.

- zainicjowano i przeprowadzono akcję „Bezpieczne wakacje 2008”, której wyniki i wnioski przedstawiono w *Informacji* z realizacji działań w okresie letnim 2008 roku;

Na podstawie zalecenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie organizacji działań administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas wypoczynku corocznie w okresie letnim pn. „BEZPIECZNE WAKACJE” wojewodowie, jako koordynatorzy akcji podejmują działania zmierzające do realizacji zadań przez służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo, administrację zespoloną oraz zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego w województwie.

Bezpieczne wakacje są głównie realizacją wspólnych inicjatyw wyżej wymienionych podmiotów z organizacjami pozarządowymi i instytucjami organizującymi wypoczynek dzieciom i młodzieży w następujących obszarach:

- *bezpieczeństwo na drogach,*
- *bezpieczeństwo miejscu wypoczynku,*
- *bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania.*

Realizacji zadań w powyższych obszarach towarzyszą zintegrowane działania wszystkich formacji nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wsparte działaniami administracji rządowej i samorządu terytorialnego. Partnerem współpracy jest także Żandarmeria Wojskowa, Straż Ochrony Kolei, oraz straże gminne/miejskie.

W okresie wakacji MSWiA podejmuje we współpracy z partnerami (służbami, Krajowym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii) kierunkowe działania o charakterze ogólnopolskim. Były to m.in. akcje: „*Rowerem bezpiecznie do celu*” połączone z konkursem na budowę *miasteczka ruchu drogowego*, „*Stop 18!*” oraz kampania informująca na temat tzw. „*turystyki narkotykowej*”.

W 2008 roku działania w większości województw zostały zapoczątkowane już na początku czerwca. Celem koordynowanych na szczeblu wojewódzkim przedsięwzięć było zwiększenie aktywności i zapewnienie właściwego współdziałania służb, straży, inspekcji oraz urzędów i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Założeniem towarzyszącym planowaniu przedmiotowej akcji jest jej **pełne zintegrowanie z rządowym programem ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie”**, zakładającym **szczególną aktywność rządowej administracji publicznej w m.in. podanych wyżej obszarach.**

W 2008 roku, w informacjach z realizacji działań wszyscy wojewodowie wskazywali, że istotnym elementem przedsięwzięć na rzecz poprawy bezpieczeństwa jest współpraca organów administracji rządowej, samorządowej, służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i innych jednostek, które mają wpływ na warunki letniego wypoczynku. Szczególnie ważna jest w tym obszarze współpraca z mediami, których rola w zakresie propagowania bezpiecznych zachowań jest niekwestionowana.

Powyższa współpraca polegała na wymianie informacji, koordynowaniu służb, wspólnym podejmowaniu działań profilaktycznych, interwencji i działań ratunkowych. Wspólne działania miały na celu podniesienie poziomu bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży uczestniczących w różnorodnych, zorganizowanych i innych formach wypoczynku.

We wszystkich województwach zostały powołane *zespoły koordynujące* realizację tych działań. W części województw zadania koordynował bezpośrednio **wojewoda**, bądź też do koordynacji upoważniał podległe sobie służby, tj. centra zarządzania kryzysowego lub kuratoria oświaty. Scedowanie zadań na wojewodów, polegało m.in. na zobowiązaniu do:

- ustalania najistotniejszych problemów na terenie województwa dotyczących bezpieczeństwa w czasie wakacji;
- koordynowania zintegrowanych kontroli formacji, służb, inspekcji i straży odnośnie bezpieczeństwa na terenie placów zabaw oraz obiektów wypoczynku letniego (zwłaszcza dzieci i młodzieży);
- koordynowania współpracy Policji i Straży Granicznej ze strażami leśnymi i parkowymi;
- aktywizowania współpracy Policji z samorządem terytorialnym;
- organizowania współpracy Policji z harcerstwem, organizacjami społecznymi, kościołami na rzecz poprawy bezpieczeństwa;
- organizowania współpracy Policji i innych formacji z organizatorami wypoczynku letniego;
- promowania akcji, kampanii oraz działań edukacyjnych, propagujących bezpieczne zachowania w okresie wakacyjnym;

- wspierania działań prewencyjnych podejmowanych przez służby, mających na celu zapobieganie zjawiskom patologicznym w miejscu zamieszkania oraz wypoczynku,
- bieżącej wymiany informacji na temat istniejących potrzeb i problemów z przedstawicielami służb, inspekcji oraz z partnerami społecznymi zaangażowanymi w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa wakacyjnego,
- tworzenia „turystycznych punktów informacyjnych” zlokalizowanych na dworcach kolejowych, autobusowych, szlakach turystycznych;
- współpracy z lokalnymi mediami celem rozpropagowania prowadzonych działań skierowanych na zapewnienie bezpiecznego letniego wypoczynku (w tym propagowanie nowoczesnych zabezpieczeń technicznych oraz przedsięwzięć mających na celu ograniczenie kradzieży i włamań, a także rozpowszechnianie informacji na temat „Telefonu Bezpieczeństwa” dla turystów).

Z analizy uzyskanych informacji wynikało, że w większości wojewodowie wystosowali pisma do starostów i prezydentów miast na prawach powiatu z apelem o współdziałanie ze służbami odpowiedzialnymi za zapewnienie bezpieczeństwa podczas letniego wypoczynku, szczególnie dzieci i młodzieży. W celu zapewnienia właściwej realizacji zadań i wymiany informacji wojewodowie organizowali spotkania (np. kolegia, konferencje, narady) poświęcone bezpieczeństwu dzieci i młodzieży.

Bezpieczeństwo było traktowane w województwach najczęściej jako program długofalowy, dlatego podejmowane działania przez służby, inspekcje, straże oraz organy administracji rządowej i samorządowej nie ograniczały się tylko do miesięcy okresu letniego wypoczynku, a znacznie go wyprzedziły. Wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego dokonywały monitorowania stanu bezpieczeństwa województwa, wyniki wraz z wnioskami i prognozą, po usystematyzowaniu w raporcie okresowym przesyłane były do centralnych, wojewódzkich i powiatowych ogniw zarządzania kryzysowego. Wojewoda wdrażał również system wymiany informacji pomiędzy służbami wojewódzkimi na temat zagrożeń.

Dodatkowo prowadzono przez cały okres szereg wspólnych działań prewencyjnych i spotkań, mających na celu zminimalizowanie zagrożeń czynami przestępczymi i wykroczeniami, w szczególności na terenach wypoczynkowych, a tym samym podniesienia poczucia bezpieczeństwa turystów oraz poprawę zaufania do formacji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Działania były kierowane do dzieci i młodzieży przebywającej w miejscowościach turystycznych i ośrodkach wypoczynkowych jak i do dzieci pozostających w czasie wakacji w miejscu zamieszkania.

Skoordynowane działania oraz skierowanie większej liczby sił i środków, dało wymierne efekty w zakresie poprawy bezpieczeństwa, eliminacji zagrożeń oraz ujawniania i zapobiegania przestępstwom i wykroczeniom szczególnie szkodliwym społecznie. Nasilone służby patrolowe, służby na drogach oraz wspólne działania z ŻW, SOK, WOPR, GOPR, strażami gminnymi/miejskimi, wpłynęły m.in. na ograniczenie przestępczości samochodowej, liczby rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, kradzieży, kradzieży z włamaniem oraz ujawnienie zdecydowanie większej liczby przestępstw narkotykowych.

Działania wakacyjne pozytywnie wpłynęły również na ograniczenie liczby wypadków drogowych, liczbę osób, które poniosły w nich śmierć lub doznały obrażeń. Znacznie więcej wyeliminowano z ruchu drogowego nietrzeźwych kierujących pojazdami. Wzmoczone kontrole osób, pojazdów i rzeczy spowodowały wzrost zatrzymań osób poszukiwanych oraz nieletnich, którzy w czasie wakacji dokonywali czynów karalnych.

Wyznaczone obszary i zadania do realizacji w czasie wakacji oraz zobowiązanie służb i inspekcji do ich wykonania, pozytywnie wpłynęły na stan bezpieczeństwa w poszczególnych województwach, a także w kraju. Prowadzenie wspólnego monitoringu przez inspekcje i straże

miejsce wypoczynku pozwoliło na ich ocenę pod względem atrakcyjności programów, nowatorstwa pomysłów, aktywności uczestników oraz aktywizacji i zaangażowania lokalnego środowiska.

W 2008 roku szczególnie zaznaczyła się kwestia *wypadków nad wodą*. W okresie wydłużonych *Wakacji`2008*, trwających 10 tygodni, na bieżąco monitorowano liczbę utonięć osób. W tym czasie trwającym od 21 czerwca do 31 sierpnia 2008 r. na terenie całej Polski utonęło **278** osób. W porównywalnym okresie 2007 roku, podczas wakacji w całym kraju odnotowano **260** tego rodzaju przypadków. Ponadto w okresie letnim zaobserwowano masowe powstawanie „dzikich kąpielisk”, bez jakiegokolwiek nadzoru oraz weryfikacji w zakresie ich zdadności.

W 2008 roku ujawniono również fakt, iż w powiatach, także w dużych miastach, brakuje bazy sportowo – rekreacyjnej, z której dzieci i młodzież mogłyby korzystać w ramach wypoczynku letniego, a organizacja gier zespołowych, zabaw, konkursów i zawodów sportowych mogłaby być prowadzona w szerszym zakresie.

W 2009 roku kontynuowane były działania związane z bezpieczeństwem w sezonie turystycznym ze szczególnym uwzględnieniem, w trakcie bieżącej ich realizacji zagrożeń o charakterze pożarowym, a także zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom nad wodą.

W kwietniu br. zostały skierowane stosowne pisma do urzędów wojewódzkich oraz nadzorowanych przez MSWiA służb o zainicjowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpiecznego wypoczynku w województwie. Wiele zainicjowanych w 2008 roku akcji było w 2009 roku kontynuowanych, jako sprawdzone i efektywne inicjatywy.

- Opracowano sprawozdanie z realizacji rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” w 2007 roku - sprawozdanie to zostało przyjęte przez Radę Ministrów w lipcu 2008 roku.
- W celu upowszechnienia wiedzy wśród społeczeństwa opracowano we współpracy z Policją, Strażą Graniczną i Państwową Strażą Pożarną poradniki tematyczne:
 - „Jak unikać zagrożeń”
 - „Jak bezpiecznie przekraczać granice Polski”
 - „Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie”
 - „Jak postępować w razie pożaru, jak zapobiegać pożarom”
 - „Tworzenie i funkcjonowanie grup osiedlowych oraz miejskich map bezpieczeństwa”
 - „Jeśli musisz zeznawać – rola świadka w postępowaniu karnym” - `2008
 - „Tworzenie i funkcjonowanie miasteczek RD” – `2008

Poradniki te stanowią aktualny zbiór informacji i wiedzy z zakresu wiktymologii oraz przyczyn powstawania najczęstszych zagrożeń. Kolportowane są przy okazji organizacji wszystkich spotkań związanych z realizacją programu. Treść poradników jest zamieszczana systematycznie na stronie internetowej programu „Razem bezpieczniej”.

- Przeprowadzono Kampanię „*Rowerem bezpiecznie do celu*” oraz konkurs na projekt „*Miasteczka ruchu drogowego*”

Kampania „**Rowerem bezpiecznie do celu**” przygotowana została na rzecz bezpieczeństwa rowerzystów, na którą złożyły się m.in. działania edukacyjne, także we współpracy z harcerzami. Przedsięwzięcie zostało zainicjowane przez Biuro Ruchu Drogowego KGP. Wiodącym założeniem kampanii było promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży. W perspektywie oddziaływanie edukacyjne kampanii miało przyczynić się do

podniesienia świadomości rowerzystów na temat zagrożeń, z którymi spotykają się na drogach oraz wyrobienia nawyku poszanowania przepisów prawa o ruchu drogowym. Jako priorytet uznano zwrócenie uwagi rowerzystom na fakt, że ich bezpieczeństwo w dużej mierze zależy od nich samych. Działania policyjne polegały m.in. na nasileniu kontroli kierujących pojazdami silnikowymi, którzy nie przestrzegają przepisów ruchu drogowego w stosunku do rowerzystów, egzekwowaniu przestrzegania przepisów ruchu drogowego przez osoby kierujące rowerami ze zwróceniem szczególnej uwagi na stan techniczny pojazdów i ich obowiązkowe wyposażenie, używanie elementów fluorescencyjnych, w tym kamizelek odblaskowych. Zintensyfikowano ponadto kontrole drogowe w zakresie posiadania karty rowerowej przez dzieci i młodzież, jak również obowiązku zapewnienia opieki dzieciom poniżej 7 roku życia, które korzystają z drogi publicznej.

Jedną z ubiegłorocznych, wakacyjnych realizacji resortu spraw wewnętrznych i administracji, powiązanych z powyższą Kampanią było przeprowadzenie Konkursu dla jednostek samorządu terytorialnego na projekt „*Miasteczka Ruchu Drogowego*” w ramach rządowego programu pn. „*Razem bezpieczniej*”.

Z ustaleń resortu spraw wewnętrznych i administracji wynikało, że na terenie Polski funkcjonowały 143 *miasteczka ruchu drogowego* (stan na: I kwartał 2008 r.) Większość z nich jest usytuowana przy szkołach, są to obiekty na ogół dosyć skromnie wyposażone, nie posiadają sygnalizacji świetlnej, w wielu przypadkach także oznakowania poziomego.

W związku z powyższym, celem opracowanego w MSWiA Konkursu było uaktywnienie jednostek samorządu terytorialnego w zakresie działań w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego, wybranie i nagrodzenie projektów w zakresie budowy lub modernizacji *miasteczka ruchu drogowego*, którego funkcjonowanie powinno przyczynić się do podniesienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez edukację dzieci i młodzieży w zakresie wychowania komunikacyjnego, a w szczególności:

- Popularyzowania zasad i przepisów ruchu drogowego.
- Kształtowania nawyków prawidłowego zachowania się w ruchu drogowym w charakterze rowerzystów.
- Stworzenia warunków dla dzieci i młodzieży do przeprowadzania egzaminów na kartę rowerową i motorowerową.
- Popularyzowania roweru jako środka transportu, rekreacji i sportu.

W ramach działań propagujących ideę i założenia planowanego przedsięwzięcia w dniu 1 czerwca 2008 r. zorganizowana została inauguracja Konkursu, przeprowadzono dodatkowe mini-konkursy dla najmłodszych, podczas których wręczone zostały upominki i gadżety z zakresu profilaktyki ruchu drogowego, w szczególności dla niechronionych użytkowników r.d. (elementy obowiązkowego wyposażenia roweru, kaski, trwałe elementy odblaskowe, fluorescencyjne, itd.). W tym dniu przekazano również nowy poradnik tematyczny z przedmiotowego zakresu, wydany z przygotowywanej serii profilaktycznej programu „*Razem bezpieczniej*” pt. „**Tworzenie i funkcjonowanie miasteczek ruchu drogowego**”. Wydawnictwo to, opracowane przez BRD KGP we współpracy z Departamentem Bezpieczeństwa Publicznego MSWiA jest praktyczną pomocą przy budowaniu *miasteczek ruchu drogowego*, stanowi podstawę merytoryczną do podjęcia inicjatyw w omawianym zakresie, a w szczególności opisuje:

- zagrożenia w ruchu drogowym dzieci i młodzieży wraz z przyczynami zdarzeń drogowych,
- podstawowe zasady projektowania miasteczek ruchu drogowego,
- przykładowe programy szkolenia na kartę rowerową,
- przykładowe testy do egzaminów na kartę rowerową,
- informacje nt. turnieju bezpieczeństwa w ruchu drogowym organizowanego dla dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Kampania zakończyła się wrześniową, ogólnopolską Konferencją podsumowującą wakacyjne działania w tym obszarze.

Należy zaznaczyć, że najlepsi w konkursie na projekt *Miasteczka Ruchu Drogowego* otrzymali od Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji nagrody na budowę lub doposażenie funkcjonowania miasteczka ruchu drogowego za łączną kwotę 50 000 zł.

Na konkurs na projekt „*Miasteczka Ruchu Drogowego*” wpłynęły łącznie 52 projekty z całego kraju, a przebieg całego przedsięwzięcia wraz z tematycznymi materiałami został zamieszczony na stronie internetowej MSWiA oraz programu „Razem bezpieczniej”.

W związku z dużym zainteresowaniem podmiotów uczestniczących w realizacji *kampanii* oraz przystępujących do konkursu, w 2009 roku MSWiA w marcu br. ogłosiło konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego pn. „*Budujemy Miasteczka Ruchu Drogowego*”, na który przeznaczono sumę 100 000 zł. Ogłoszenie wyników z jednoczesną inauguracją *kampanii* nastąpiło podczas obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka w Warszawie, podczas pikniku rodzinnego organizowanego wspólnie z Komendą Główną Policji i Urzędem Miasta Stołecznego Warszawy, w partnerstwie z Ministerstwem Infrastruktury.

▪ Realizacja Programu Odpowiedzialnej Sprzedaży Wyrobów Tytoniowych „STOP18!”

W ramach realizacji rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „*Razem bezpieczniej*” Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji włączyło w spektrum podejmowanych przedsięwzięć projekt na rzecz ograniczania dostępu małoletnich do wyrobów tytoniowych w punktach sprzedaży pn. „*STOP18*”, zainicjowany w 1998 roku przez Krajowe Stowarzyszenie Przemysłu Tytoniowego i Pełnomocnika Rządu ds. Rodziny.

W czerwcu 2008 roku, podobnie jak w roku 2007 MSWiA zostało zaproszone do wzięcia udziału w konferencjach prasowych otwierających letni etap działań X i XI edycji *Programu STOP18*, który został wpisany do grupy inicjatyw wspierających działania administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas wypoczynku w okresie letnim. W konferencji prasowej udział wzięły lokalne media, TVP1 oraz przedstawiciele partnerów: Straży Miejskiej, Philip Morris Polska SA, Komendanta Gdańskiej Chorągwi ZHP, Komitetu na rzecz Dzieci w Polsce „KONARD”, ZHP, a także DBP MSWiA.

Program STOP18! realizowany był przez promowanie przepisów prawa dotyczących m.in. zakazu sprzedaży wyrobów tytoniowych małoletnim oraz prawa sprzedawców do żądania dokumentów potwierdzających pełnoletność.

W ramach powyższej akcji podmioty uczestniczące w Programie STOP18! prowadziły kampanię informacyjną skierowaną do sprzedawców wyrobów tytoniowych oraz rodziców dzieci zagrożonych tym nałogiem lub już palących. Sprzedawcy wyrobów tytoniowych otrzymywali ulotki oraz oznaczenia na punkty sprzedaży przypominające o zasadach odpowiedzialnej sprzedaży wyrobów tytoniowych. Straże Miejskie organizowały szkolenia dla sprzedawców. W *Programie* czynnie uczestniczyli także harcerze. Informowali oni sprzedawców o prawie do kontrolowania dokumentów młodych ludzi proszących o wyroby tytoniowe oraz o możliwości ukarania mandatem karnym za łamanie zakazu sprzedaży papierosów małoletnim. Prowadzona w ramach Programu STOP18! akcja edukacyjna oraz coraz częstsze kontrole Policji i Straży Miejskich sprawiły, że od 2000 roku liczba odpowiedzialnych sprzedawców w Polsce wzrosła z kilku do 36%. Każdego roku partnerzy Programu STOP18! docierają do setek sprzedawców, którzy po raz pierwszy pracują w zawodzie.

Partnerzy programu, w tym sieci handlowe, jako najwięksi dystrybutorzy wyrobów tytoniowych zobowiązały się do przypominania swoim sprzedawcom o obowiązującym zakazie

sprzedaży wyrobów tytoniowych małoletnim. Publikacje o udziale w akcji znalazły się też w miesięczniku „Nasz Kolporter”, docierającym do przeszło 34 000 partnerów Grupy Kolporter.

Informacje o konieczności zwrócenia szczególnej uwagi na próby zakupu wyrobów tytoniowych i alkoholowych przez osoby małoletnie trafiają także na stacje benzynowe sieci PKN Orlen. W sieci sklepów Tesco oprócz oznakowania punktów kasowych prowadzone były dodatkowe szkolenia sprzedawców oraz dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych. Oprócz edukacji sprzedawców podczas wakacji prowadzono też edukację rodziców. Na stronie internetowej Komitetu na rzecz Dzieci w Polsce „KONARD”, partnera STOP18, rodzice znajdowali rady, jak rozmawiać z dzieckiem „przyłapanym” na paleniu oraz odpowiedzi na pytania: co zrobić, gdy dziecko zaczyna palić, jak zniechęcić dziecko do palenia oraz w jaki sposób unikać zachowań ułatwiających mu dostęp do papierosów.

Na podstawie uzyskanych wyników badań przeprowadzonych w ramach *Dnia Odpowiedzialnej Sprzedaży* realizatorzy Programu wskazali, że aż w 73 % punktów sprzedaży małoletni nie mają problemu z kupnem wyrobów tytoniowych. Statystyki od kilku lat utrzymują się na podobnym poziomie, a same działania edukacyjne nie przynoszą oczekiwanych efektów. W odpowiedzi na problem na początku września 2008 r. w siedzibie Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Warszawie odbyła się debata ekspercka, której celem było *wypracowanie* skutecznych sposobów ograniczających obecną sytuację i poprawiających przestrzeganie zasad handlu wyrobami tytoniowymi. Wśród panelistów znaleźli się specjaliści z dziedziny prewencji, prawa, wychowania, profilaktyki uzależnień oraz handlu.

Jednym z postulatów wypracowanych przez gremium była propozycja dotycząca możliwości nakładania grzywien za wykroczenia w kontekście *ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55, z późn. zm.).

Wobec powyższego MSWiA przygotowało nowelizację *rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego* (Dz. U. z 2003 r., Nr 208, poz. 2026, z późn. zm.). Jedną ze zmian jest upoważnienie strażników gminnych do nakładania mandatów za wykroczenie określone w art. 13 ust. 1 ww. ustawy.

Przedmiotowa zmiana ma na celu umożliwienie strażnikom gminnym (miejskim) nakładanie mandatów również za sprzedaż wyrobów tytoniowych wbrew zakazom określonym w art. 6 *ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych*.

▪ „Turystyka narkotykowa” – kampania z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii

W czerwcu 2008 r. z okazji Międzynarodowego Dnia Przeciwdziałania Narkomanii ruszyła informacyjna kampania profilaktyczna dotycząca bezpieczeństwa podróży zagranicznych obywateli polskich, której organizatorami były: Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii oraz MSWiA przy współpracy Komendy Głównej Policji i Komendy Głównej Straży Granicznej. Kampania pod patronatem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Zdrowia miała na celu ochronę polskich turystów przed zorganizowanymi grupami narkotykowymi. Akcja prowadzona była przed okresem wakacyjnym, natomiast działania profilaktyczne podejmowane w ramach kampanii obejmowały m.in.:

- podniesienie świadomości oraz zwrócenie uwagi obywateli polskich, szczególnie młodych ludzi podróżujących poza granicami RP na istnienie realnych zagrożeń ze strony narkotykowych grup przestępczych,

- zachęcenie podróżnych do zgłaszania służbom granicznym wszelkich prób wykorzystania ich do wyświadczenia tego typu „przysługi”,
- wyrobienie nawyku kontroli bagażu i stałego nadzoru nad nim.

W bieżącym roku akcja MSWiA we współpracy z Krajowym Biurem Przeciwdziałania Narkomanii będzie kontynuowana.

▪ **Kampania "Kocham. Nie biję,,**

Pomysłodawcą kampanii była Fundacja Krajowe Centrum Kompetencji "KCK".

Kampania została przeprowadzona w okresie wrzesień/październik 2008 r. Jej celem było m.in. propagowania haseł związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i ograniczeniem jej skutków, zwiększenie społecznego zaangażowania w sprawy związane z przeciwdziałaniem ww. zjawisku poprzez podnoszenie społecznej wrażliwości w odniesieniu do szeroko rozumianej przemocy, poszerzenie poziomu wiedzy obywateli na temat przemocy domowej oraz promowanie wartości rodzinnych. Powyższy projekt kampanii społecznej zakładał, iż oprócz instytucji administracji publicznej, mediów, do współpracy włączą się także przedstawiciele świata kultury wraz ze swoimi dziećmi. Na przełomie września i października ubiegłego roku realizacja projektu polegała na przygotowaniu i emisji spotów informacyjnych z udziałem „twarzy kampanii” znanych i lubianych aktorów, prezenterów telewizyjnych, których wizerunki umieszczane były na billboardach, w prasie, telewizji i szkołach. Ponadto w ramach przeprowadzonych zadań opracowano i kolportowano materiały informacyjne dot. kampanii oraz uruchomiono dodatkową infolinię Fundacji „KCK”- telefon zaufania dla ofiar dotkniętych przemocą. Należy zaznaczyć, że przedsięwzięcie to wpisywało się w realizację rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie” oraz w całości zostało sfinansowane przez Fundację Krajowe Centrum Kompetencji „KCK”. 3 września 2008 r. w Komendzie Stołecznej Policji, zainaugurowano kampanię społeczną „*Kocham. Nie biję*”, w której udział wzięli m.in. Wicepremier, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – p. Grzegorz Schetyna, p. Katarzyna Hall - Minister Edukacji Narodowej, p. Jarosław Duda – Wiceminister Pracy i Polityki Społecznej, Komendant Główny Policji gen. insp. Andrzej Matejuk oraz inni uczestnicy kampanii.

▪ **Modyfikacja strony internetowej programu „Razem bezpiecznie”, a w szczególności Banku Dobrych Praktyk.**

Strona główna MSWiA została wyposażona w interaktywną *mapę dobrych praktyk* oraz bazę – wyszukiwarkę programów profilaktycznych. Przygotowano także procedurę weryfikacji programów prewencyjnych we współpracy z KGP i WSPol. w Szczycie.

Zgodnie z założeniami, jednym z podstawowych warunków skuteczności programu „Razem bezpiecznie” jest wymiana dobrych praktyk w dziedzinach, których dotyczy program. **W tym celu w MSWiA powstał internetowy Bank Dobrych Praktyk, którego celem jest połączenie doświadczeń administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji społecznych.**

Mając powyższe na uwadze, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zwrócił się do wojewodów o dokonanie przeglądu wszystkich zakończonych lub aktualnie realizowanych projektów, przedsięwzięć (programy profilaktyczne i prewencyjne, akcje, kampanie, etc.) lub innych pomysłów z zakresu zapobiegania przestępczości.

Głównym założeniem Banku Dobrych Praktyk jest stworzenie ogólnopolskiej bazy „gotowych” i sprawdzonych inicjatyw w zakresie poprawy bezpieczeństwa, które mają pomóc w rozwiązywaniu konkretnych problemów danej społeczności lokalnej. Bank został utworzony na szczeblu centralnym i zawiera przykłady inicjatyw, realizowanych przede wszystkim na szczeblu regionalnym. Obecnie dostępny jest na stronie MSWiA – podstronie Programu „Razem bezpiecznie”, stanowiąc płaszczyznę porównawczą osiągnięć poszczególnych województw w obszarze bezpieczeństwa.

Formy działania:

- Bank Dobrych Praktyk jest promowany za pośrednictwem Internetu, a także w perspektywie za pomocą środków masowego przekazu, przy okazji organizacji szkoleń, konferencji etc.;
- warunkiem zamieszczenia inicjatywy w Banku Dobrych Praktyk jest uprzednia weryfikacja jej skuteczności pod kątem założonych celów i osiągniętych efektów;

Zaprezentowane przykłady możliwych do zastosowania form działań są punktem wyjścia do kreowania nowych, niestosowanych dotychczas rozwiązań, zweryfikowanych przez zespoły utworzone w urzędach wojewódzkich. Ponadto zaprezentowane zostały przykłady innych pomysłów pozytywnie ocenionych przez uczestników i ich realizatorów. Uruchomienie Banku Dobrych Praktyk wraz z podjęciem prac w zespołach wojewódzkich, poszerzonych o osoby posiadające wiedzę specjalistyczną, gwarantuje skuteczność i zapewnia dopływ nowatorskich pomysłów do realizacji w miejscach wymagających największego zaangażowania służb i społeczeństwa. **Bank Dobrych Praktyk ma łączyć** doświadczenia administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji społecznych. Jest to bowiem podstawowy warunek skuteczności programu „Razem bezpieczniej”, którego istotą jest wymiana dobrych praktyk w dziedzinach, których dotyczy program.

Strona internetowa programu, a w szczególności Bank Dobrych Praktyk, została zmodyfikowana. Przy wykorzystaniu nowoczesnych programów graficznych, wspólnie z Wydziałem Komunikacji i Promocji MSWiA strona główna została wyposażona w interaktywną mapę dobrych praktyk, będąc miejscem porównawczym województw w kwestii zaangażowania w realizację Programu. Podział realizacji zadań z wydzielaniem obszarów w ramach „Razem bezpieczniej” graficznie odzwierciedla działania wojewodów, służb i formacji nadzorowanych przez MSWiA. Jednocześnie podział docelowo zostanie dokonany także w oparciu o dofinansowanie w 2007-2009 projektów w ramach rezerwy celowej, jak też realizowane dotychczas przedsięwzięcia na terenie województw z uwzględnieniem działań terenowej administracji rządowej, samorządowej oraz służb.

▪ Realizacja Decyzji z VII POSIEDZENIA ZESPOŁU w sprawie EUCPN (Europejskiej Sieci Prewencji Kryminalnej)

- działania w ramach krajowej sieci EUCPN oparto m.in. na *Zespole wspierającym* koordynację programu „Razem bezpieczniej”
- upowszechniono wiedzę o „sieci” w innych resortach - proponując współtworzenie krajowej sieci
- uzgodniono usytuowanie „jednego punktu kontaktowego” EUCPN w Biurze Prewencji Komendy Głównej Policji

Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej została powołana na mocy decyzji Rady UE z dnia 28 maja 2001 roku, w wyniku realizacji postanowień szczytu w Tampere. Głównym zadaniem EUCPN jest rozwijanie programów prewencyjnych dla wszelkich rodzajów przestępczości, ze szczególnym uwzględnieniem zachowań osób nieletnich, przestępczości miejskiej i narkotykowej, na poziomie Unii Europejskiej, a także wspieranie programów i działań krajowych oraz lokalnych.

Należy podkreślić, iż tematyka zapobiegania przestępczości realizowana w ramach EUCPN ma charakter multidyscyplinarny – wymaga skoordynowanych działań organów ścigania, programów edukacyjnych, rozwiązań w zakresie kwestii socjalnych, czy urbanistycznych. Podjęte działania winne być realizowane w oparciu o współpracę ze środowiskiem akademickim,

organizacjami społecznymi oraz czerpać z najlepszych osiągnięć i doświadczeń krajowych oraz zagranicznych.

Do ważniejszych zadań zrealizowanych w obszarze aktywności EUCPN w 2008 r. należy zaliczyć:

- Udział w pracach Zarządu EUCPN

Spotkania Zarządu Sieci odbywają się dwa razy w każdej Prezydencji i organizowane są przez państwa przewodniczące Unii Europejskiej. W czasie spotkań podejmowane są decyzje kierunkujące pracą EUCPN, prowadzona jest bezpośrednia wymiana informacji o działaniach podejmowanych w poszczególnych państwach w obszarze zapobiegania przestępczości, podejmowane są decyzje dotyczące finansowania programów oraz prowadzone są rozmowy na temat zakresu i potrzeb wzmocnienia i rozwoju EUCPN.

Zmiany w strukturze Sieci wprowadzone w 2006 r. wyodrębniły dwa stałe komitety. Zgodnie z przyjętym porządkiem Polska uczestniczyła w pracach Komitetu Programowego do lipca 2008 r. Jednak ze względu na wcześniej rozpoczęte dyskusje nad kształtem programu pracy, poproszono Polskę o przedłużenie aktywności i wspieranie Komitetu do grudnia 2008r.

- Aktualizacja wykazu wojewódzkich punktów kontaktowych wyznaczonych do współpracy z przedstawicielem Polski w EUCPN.

Wynikiem prac było utworzenie grupy 22 osób z komend wojewódzkich/Stołecznej Policji oraz szkół Policji i rozpoczęcie efektywnej wymiany informacji na temat ciekawych rozwiązań prewencyjnych podejmowanych w kraju, a także przedsięwzięć realizowanych przez państwa UE. Między innymi przesłano informacje dotyczące tematów programów wyłanianych do nagrody ECPA na 2009r., międzynarodowych konferencji (w Macedonii organizowanej przez International Police Executive Symposium IPES na temat „Policing, the Private Sector, Economic Development & Social Change: Contemporary Global Trends”, na Malcie dotyczącej przemocy domowej, możliwościach współpracy z Police Practice and Research: An International Journal). Tą drogą otrzymano informacje o przedsięwzięciach realizowanych przez jednostki Policji, a wybrane zamieszczono na stronie internetowej KGP/EUCPN. Dzięki tak ukształtowanej współpracy, na konferencji w Słowacji polską Policję reprezentował policjant z KWP Katowice.

- Założenie i utrzymywanie strony internetowej.

W celu najszerszego dotarcia z informacjami o Europejskiej Sieci Prewencji Kryminalnej, na stronie internetowej Komendy Głównej Policji została uruchomiona strona poświęcona Sieci. Znajdują się tam podstawowe dokumenty regulujące pracę EUCPN, w tym przyznawania europejskiej nagrody ECPA. Ponadto znajduje się lista osób wyznaczonych z komend wojewódzkich/Stołecznej Policji i szkół Policji do kontaktów z krajowym przedstawicielem. Systematycznie zamieszczane są tam informacje o wydarzeniach związanych z zapobieganiem przestępczości w kraju i państwach europejskich.

- Międzynarodowa konferencja w Legionowie

W dniach 15-17 października 2008r. w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie odbyło się międzynarodowe seminarium „Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej – EUCPN, a działania podejmowane w Polsce w obszarze zapobiegania przestępczości”.

Na zaproszenie odpowiedziały następujące państwa: Łotwa (4 osoby), Litwa (2 osoby) oraz Bułgaria (2 osoby). Wcześniej zgłoszona delegacja z Rosji oraz wykładowca z Niemiec, w ostatniej chwili zrezygnowali z udziału w seminarium. Dodatkowo na konferencję zaproszono

przedstawicieli KWP/KSP i szkół Policji, wyznaczonych do bezpośrednich kontaktów z przedstawicielem Polski w EUCPN. Łącznie w seminarium udział wzięło 28 osób.

Program seminarium zapewniał omówienie genezy, struktury, zadań i roli Europejskiej Sieci Prewencji Kryminalnej. Na tym tle przedstawiono ideę powołania Sieci oraz zmiany jakie dokonały się w 2005r. Był to dobry moment na pokazanie dotychczasowych osiągnięć Sieci i wskazanie na perspektywę rozwoju.

Zadania realizowane na szczeblu europejskim powiązane są z przedsięwzięciami podejmowanymi w Polsce w obszarze zapobiegania przestępczości. Dlatego istotnymi elementami seminarium było **zaprezentowanie założeń rządowego programu „Razem bezpieczniej”**, wskazanie na możliwości pozyskiwania środków na prowadzenie projektów prewencyjnych oraz realizacja krajowych programów dotyczących ochrony ofiar przestępstw, przestępczości nieletnich, przemocy domowej. Ponadto na przykładzie kampanii „Kocham. Nie biję” zaprezentowano współpracę polskiej Policji z organizacjami pozarządowymi. Natomiast zaproszeni zagraniczni goście proszeni byli o zaprezentowanie systemu, uwarunkowań i polityki prewencji kryminalnej w swoich krajach, a polscy uczestnicy o przedstawienie najciekawszych osiągnięć w swoich jednostkach.

▪ **Udział w europejskim konkursie na najlepszy program prewencyjny ECPA**

Zarząd Europejskiej Sieci Prewencji Kryminalnej w ramach promocji dobrych praktyk w przeciwdziałaniu przestępczości, organizuje corocznie konferencję „Best Practice Conference”. Jednym z punktów konferencji jest przyznanie europejskiej nagrody prewencji kryminalnej (European Crime Prevention Award – ECPA) za najlepszy projekt, zrealizowany w ubiegłych latach w krajach członkowskich UE. W 2008 r. rozpatrywano projekty ukierunkowane na promocję przedsięwzięć prewencyjnych realizowanych w celu **ograniczenia przestępstw i wykroczeń popełnianych w miejscach publicznych**.

Przygotowano i przesłano do komendantów wojewódzkich/Stołecznego Policji informacje o temacie konkursu i terminach nadsyłania wyłonionych programów. Do konkursu dołączono programy dofinansowane z programu „**Razem bezpieczniej**”. Na ten cel opracowano kryteria oceny, które były podstawą przeglądu i kwalifikacji programów.

W ramach Zespołu koordynującego realizację programu „Razem bezpieczniej” przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji została powołana komisja do oceny projektów nadesłanych na konkurs. Program „Razem bezpieczniej w Czeladzi” został wybrany do nagrody ECPA, natomiast „Monitoring wizyjny Miasta Rybnik – dzielnica Śródmieście oraz monitoring stadionu miejskiego przy ul. Gliwickiej” oraz „Bezpieczne Miasto – diagnoza zagrożeń bezpieczeństwa w mieście Sanok”, jako polskie propozycje do zaprezentowania na Konferencji Dobrych Praktyk. Zadbano o profesjonalne tłumaczenie oraz dotrzymanie wymogów formalnych. Program zgłoszony do nagrody ECPA został wyróżniony (nie było dotychczas takiej praktyki), a program z Rybnika był prezentowany wśród sześciu omawianych na konferencji.

▪ **Kontakt e-mailowy**

Wraz z uruchomieniem strony internetowej, utworzono specjalną skrzynkę e-mailową na potrzeby EUCPN. Celem było uzyskanie łatwego i bezpośredniego kontaktu z podmiotami zainteresowanymi współpracą w obszarze zapobiegania przestępczości.

▪ **Współpraca z innymi podmiotami**

Do przedstawiciela Polski w EUCPN wpływają różne informacje i prośby. Najczęściej są to informacje i zaproszenia na konferencje, np. do Koszyc/Słowacja, Tokiwa/Japonia, Dubaju/Zjednoczone Emiraty Arabskie, Waszyngtonu/USA, Macedonii, czy na Maltę.

Izrael zwrócił się z prośbą o podanie instytucji w Polsce, które zajmują się zapobieganiem przestępczości, celem zamieszczenia w bazie danych, z Australii napłynęła prośba o współpracę

i możliwość odbycia wizyty studyjnej, podobna prośba napłynęła z Katmandu/Nepal od Nepalskiego Instytutu Zapobiegania Przestępczości i Narkomanii. Niemcy przekazali prośbę z Meksyku o podanie informacji na temat kampanii realizowanych w krajach Europy Środkowo-Wschodniej celem poprawy stosunków ze społeczeństwem i podniesienia wizerunku Policji. Z Włoch proszono o podanie kontaktu do instytucji, która w Polsce zajmuje się prawnymi aspektami postępowania z nieletnimi, w związku z budowaniem europejskiej sieci takich instytucji.

PLANOWANE ZADANIA w ramach krajowej sieci EUCPN:

Cele krótkoterminowe – do realizacji w 2009r.

- udział w konkursie ECPA,
- udział w spotkaniach Zarządu.

Cele długoterminowe – do realizacji w latach 2009 – 2011.

- przygotowanie do przewodnictwa w EUCPN w czasie Prezydencji Polski w UE,
- zainspirowanie i udział w przygotowaniu strategii prewencji kryminalnej (społecznej) dla Polski,
- zaplanowanie i przeprowadzenie kampanii oraz przedsięwzięć długoterminowych informujących społeczeństwo o roli i rodzajach działań zapobiegawczych,
- przygotowanie koncepcji profesjonalnej pomocy władzom samorządowym w wykonywaniu ich ustawowych zadań w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa, kształcenie „prewentystów” oraz stworzenie platformy współpracy.

Finansowanie programu „Razem bezpiecznie”

W budżecie państwa na rok 2008 w ramach rezerwy celowej na realizację programu „Razem bezpiecznie” zabezpieczono corocznie kwotę 3 000 000 złotych na aktywizację społeczności lokalnych. Kwota ta jest przekazywana do budżetów wojewodów na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z założeniami programu „Razem bezpiecznie” środki finansowe mogą zostać przyznane: jednostkom samorządu terytorialnego na zasadzie porozumień administracyjnych lub organizacjom pozarządowym na zasadzie otwartych konkursów ofert.

W 2008 roku do MSWiA wpłynęło 77 projektów o charakterze profilaktyczno-prewencyjnym na łączną sumę 6 473 802,79 zł. Propozycje z terenu województwa rokrocznie przekazuje wojewoda do MSWiA, po decyzji zespołu wojewódzkiego, utworzonego na potrzeby koordynacji działań terenowych w ramach Programu. Zespół zarekomendował przyznanie dotacji na łączną kwotę 2 991 591,67 zł.

Wszystkie projekty oceniane były zgodnie z następującymi kryteriami:

- uzasadnienie potrzeby realizacji projektu,
- znaczenia zadania dla realizowanych kierunków i celów programu „Razem bezpiecznie”,
- spodziewane rezultaty realizacji projektu,
- wysokość środków na realizację projektu,
- termin i miejsce realizacji projektu.

Rezerwa celowa budżetu państwa na 2008 r. w została podzielona na województwa w następujący sposób:

KUJAWSKO-POMORSKIE	-184 597,00 zł
LUBELSKIE	- 70 000,00 zł
LUBUSKIE	- 413 100,00 zł
ŁÓDZKIE	- 19 500,00 zł
MAŁOPOLSKIE	- 116 307,00 zł
MAZOWIECKIE	- 416 934,67 zł
OPOLSKIE	- 184 340,00 zł
PODKARPACKIE	- 149 580,00 zł
PODLASKIE	- 162 200,00 zł
POMORSKIE	- 98 451,00 zł
ŚLĄSKIE	- 155 670,00 zł
ŚWIĘTOKORZYSKIE	- 323 416,00 zł
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	- 280 326,00 zł
WIELKOPOLSKIE	- 96 900,00 zł
ZACHODNIOPOMORSKIE	- 320 270,00 zł

Rezerwa celowa budżetu państwa na 2008 r. w została podzielona na obszary działania Programu w następujący sposób:

✓ bezpieczeństwo w miejscach publicznych	307.400 zł
✓ w szkole	824.180 zł
✓ w ruchu drogowym	515.622 zł
✓ w działalności gospodarczej	96 900 zł
✓ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	878.626 zł
✓ ochrona dziedzictwa narodowego <i>przed kradzieżami i dewastacją, nielegalnym wywozem za granicę</i>	368.863 zł

Wojewodowie po przeprowadzeniu konkursów dla organizacji pozarządowych oraz po podpisaniu porozumień administracyjnych z jednostkami samorządu terytorialnego wystąpili do Ministra Finansów z wnioskami o zwiększenie budżetów województw ze środków rezerwy celowej.

Natomiast środki w wysokości 320 000 zł zabezpieczone w budżecie MSWiA na realizację programu (działania o charakterze centralnym – promocja, informacja, zadania koordynacyjne, badania opinii społecznej) wydano na:

/zł/	
– Realizację części zobowiązań dotyczących zorganizowanej w dniach 18-19 XII 2007 r. konferencji pn. „Zadania jednostek samorządu terytorialnego, a bezpieczeństwo lokalne”	6.408
– Badania ankietowe opinii społecznej oraz badania dot. korupcji w Policji – środki przekazane KGP	90.000
– Dofinansowanie konkursu <i>o tradycji służb granicznych</i> – środki przekazane KG SG	8.000
– Koszty imprezy promocyjnej dla dzieci i młodzieży w Warszawie „Rowerem bezpiecznie do celu”	42.488
– Dofinansowanie akcji KGP „Profilaktyka a teatr”	10.000
– Druk poradników i innych publikacji	33.467
– Szkolenia członków komisji bezpieczeństwa i porządku	16.050

– Nagrody w konkursie miasteczko ruchu drogowego	50.000
– Koszty konferencji „Razem na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym”	17.640
– Dofinansowanie publikacji opracowanej w Szkole Policji w Słupsku	5.000
– Druk publikacji wyników badań dot. komisji bezpieczeństwa i porządku (wyniki badań ankietowych) - WSPol. w Szczecinie	7.000

Razem : **286.053 zł**

Pozostała część kwoty z 320 000 zł, tj. 33 947 zł, po decyzji Dyrektora Generalnego MSWiA z listopada 2008 roku, ze względu na ograniczenia wydatków w ramach budżetu MSWiA została zredukowana. W związku z tym kwoty tej nie wykorzystano na planowane wcześniej przedsięwzięcia.

Polskie Badanie Przestępczości (PBP) 2007 – 2009

Jednym z podstawowych zadań Wydziału Opracowań Systemowych i Informacji Publicznej Gabinetu KGP jest realizacja badań społecznych, zarówno tych kierowanych do społeczeństwa, jak również badań opinii policjantów i pracowników cywilnych Policji. Głównym projektem badawczym prowadzonym przez Wydział na próbie 17 000 osób było Polskie Badanie Przestępczości, jego realizację w terenie powierzono niezależnej firmie badawczej. Polskie Badanie Przestępczości stanowi źródło informacji na temat poczucia bezpieczeństwa Polaków, społecznej oceny pracy Policji oraz ciemnej liczby przestępstw. Do 2006 roku ocena pracy Policji opierała się wyłącznie na statystyce, ukierunkowanej przede wszystkim na ocenę obszarów służby kryminalnej. Rok 2007 był rokiem przełomowym, w którym rozpoczęto wdrażanie nowego systemu oceny pracy polskiej Policji z wykorzystaniem danych otrzymanych dzięki realizacji badań socjologicznych. Wyniki Polskiego Badania Przestępczości wykorzystywane są głównie do określania kierunków pracy poszczególnych komend wojewódzkich (w tym Komendy Stołecznej Policji) oraz do budowy i ewaluacji programów prewencyjnych. Do państw prowadzących duże badania wiktymizacyjne dołączył ostatnio również nasz kraj. Polskie Badanie Przestępczości (PBP) zostało zainaugurowane w 2007 roku przez Komendę Główną Policji przy współpracy Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości pod przewodnictwem prof. Andrzeja Siemaszko. Zasadniczym celem PBP jest ocena pracy Policji w poszczególnych województwach.

W celu otrzymania rzetelnych rezultatów podjęto decyzję, że każda z prób wojewódzkich (oraz próba wylosowana z obszaru działania Komendy Stołecznej Policji, nazywanej dalej KSP) ma liczyć 1000 respondentów, co oznacza konieczność doboru 17 tys. badanych w skali całego kraju rocznie. Ponieważ dysponowano rezultatami trzech kolejnych tur PBP (z lat 2007 - 2009), podjęto decyzję o połączeniu baz danych i przedstawieniu rezultatów łącznych. Zabieg ten znacznie zwiększył wiarygodność prezentowanych uszeregowień. Każda z prób wojewódzkich liczyła bowiem 3 tys. respondentów, łącznie zaś wyniki odnoszą się do 51 tys. osób. Błąd pomiaru dla całej skonstruowanej w ten sposób próby jest minimalny, wynosi bowiem zaledwie 0,4%, dla prób wojewódzkich zaś 1,8%. Można więc stwierdzić, że PBP'07/'09 jest bezprecedensowym co do skali badaniem sondażowym w naszym kraju.

Ze względu na konieczność minimalizowania kosztów kwestionariusz musiał być stosunkowo krótki. Wymóg ten narzucał autorom narzędzia pomiaru wiele ograniczeń. Znacznie mniejsza, w porównaniu na przykład z British Crime Survey (BCS) czy International Crime Victim Survey (ICVS), była więc przede wszystkim liczba rozpatrywanych czynów. Były nimi: rozbój,

pobicie, włamanie, kradzież samochodu, kradzież z samochodu oraz inna kradzież (np. telefonu komórkowego, roweru).

Ograniczona objętość kwestionariusza zmuszała ponadto do wyznaczenia jednej tylko - rocznej - cezury czasowej. Pytania „wiktyimizacyjne” odnosiły się, innymi słowy, wyłącznie do 12 miesięcy poprzedzających badanie, nie zaś do okresów pięcioletnich, w tym do ostatniego roku, jak na przykład w ICVS. Brzmienie pytań, jeśli to tylko było możliwe, było wzorowane na polskiej wersji kwestionariusza ICVS.

Istotnym *novum* było natomiast to, że w Polskim Badaniu Przestępczości - w przeciwieństwie do ICVS - konstrukcja kwestionariusza umożliwiała już identyfikowanie pełnej liczby czynów danego rodzaju, których ofiarą padli badani.

Mimo olbrzymiej próby, co sprawia, że prezentowane poniżej dane odnoszące się do całego kraju cechuje minimalny błąd pomiaru, ich wiarygodność na poziomie poszczególnych województw jest - zwłaszcza pod względem *zgłaszalności* - znacznie gorsza. Do rozkładów poszczególnych współczynników i wskaźników w przekroju terytorialnym należy więc podchodzić z dużą ostrożnością, gdyż kolejność województw w danym uszeregowaniu może być spowodowana błędami pomiaru, zwłaszcza jeżeli różnice między wartościami są niewielkie.

Ze względu na wielkość prób i niezmiernie krótki czas przewidziany na realizację badania w terenie (było ono przeprowadzane w drugiej połowie stycznia każdego roku) powstała konieczność stworzenia konsorcjum trzech ośrodków badania opinii publicznej do jego realizacji. W skład konsorcjum weszły trzy renomowane firmy - CBOS, PBS DGA oraz TNS OBOP, który koordynował prace i był odpowiedzialny za stworzenie jednolitej bazy danych.

Warto również dodać, że mimo tak wielkiej próby badanie było realizowane nie za pomocą techniki wywiadu telefonicznego (CATI), lecz tradycyjną metodą wywiadu bezpośredniego (*face to face*), co zwiększa wiarygodność rezultatów.

Podsumowując badanie należy zauważyć, że *oceny* w województwach rosną lub maleją. W skali kraju o 2 procent zmniejszył się odsetek badanych, którzy często widują patrole, ale o ponad 5 procent wzrosło poczucie bezpieczeństwa. Maleją obawy przed zagrożeniami, z wyjątkiem strachu przed brawurą kierowców, który wciąż rośnie. W Pomorskim, Zachodniopomorskim, Kujawsko-pomorskim, Warmińsko-mazurskim, Podlaskim, Podkarpackim, Opolskim i w rejonie działania Komendy Stołecznej Policji wzrosła skuteczność Policji w walce z przestępczością w okolicy miejsca zamieszkania. Największą poprawę zanotowano w województwie pomorskim – aż o 11,7 proc. O ponad 5 proc. w skali kraju wzrosła poczucie bezpieczeństwa podczas spacerów po zmroku w okolicy miejsca zamieszkania. Najlepiej ocenili to mieszkańcy garnizonu stołecznego. Badanie jednoznacznie mówi, że o ponad 12 proc. więcej mieszkańców czuje się bezpieczniej po zmroku niż jeszcze rok temu. 75,5 proc. rodaków nie obawia się opuszczać miejsca zamieszkania w porze nocnej. Średnio dla całej Polski o blisko 3 proc. poprawiła się ocena mieszkańców, jeśli chodzi o wyjście z domu po zmroku, odwiedzanie miejsc, ulic. Obaw o swoje bezpieczeństwo, przy poruszaniu się w tych miejscach nie ma ponad 63 proc. Polaków.

Badanie trzech ośrodków wykazało również wzrost dobrych ocen policyjnej pracy w pobliżu miejsca zamieszkania, jakimi obdarzają tę formację Polacy. Sukcesywnie z roku na rok te oceny są lepsze. W porównaniu do ubiegłego roku 63,3 proc. rodaków uznało, że policjanci pracują dobrze, mimo, że widują mniej patroli (kilka razy w tygodniu) niż w ubiegłym roku. Z badań wynika, że Polacy obawiają się najbardziej brawurowo jeżdżących kierowców, wandalizmu, zaczepek przez agresywną młodzież. Jednocześnie prawie 16 proc. badanych deklaruje, że niczego się nie obawia.

Pełne wyniki badań znajdują się na stronie programu „Razem bezpieczniej” (http://razembezpieczniej.mswia.gov.pl/portal/rb/1/846/Materialy_pokonferencyjneprezentacje_27022009_r.html).

W ramach Programu przeprowadzono także *badanie fokusowe* na temat ***Roli Policji i innych służb w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego*** (wyniki badań – załącznik do Sprawozdania).

Podsumowanie

Program „Razem bezpieczniej” jest realizacją wspólnych inicjatyw z podmiotami pozarządowymi (organizacjami społecznymi i kościołami) i wszelkimi innymi instytucjami w następujących obszarach:

- Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania.
- Przemoc w rodzinie.
- Bezpieczeństwo w szkole.
- Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej.
- Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.
- Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej.
- Ochrona dziedzictwa narodowego.

W okresie sprawozdawczym w poszczególnych obszarach określonych w programie, ministerstwa, Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna oraz wojewodowie podejmowali szereg działań.

Należy podkreślić, że niektóre realizowane zadania wynikały wprost z programu, niektóre realizowały cele programu, ale wprost z niego nie wynikały. Natomiast niektóre działania wynikały z innych programów, pozostających w ścisłej korelacji z programem „Razem bezpieczniej”, np. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”, „Przyjazna i bezpieczna szkoła” (przykłady podjętych działań przez organy administracji rządowej oraz nadzorowane przez MSWiA służby, w poszczególnych obszarach określonych w programie - część II i III Sprawozdania).

Jak wynika z doświadczeń ostatnich lat zarówno naszego kraju, jak i innych państw, skuteczność zapewnienia bezpieczeństwa obywateli wymaga skoordynowanych działań zarówno administracji rządowej jak i samorządowej. Tylko bowiem współpraca administracji publicznej, służb i instytucji, a także organizacji społecznych przynosi wymierne efekty w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości dając szansę na poprawę bezpieczeństwa. Efektem takiej współpracy muszą być działania podejmowane zarówno na poziomie ogólnym, rządowym, jak również na poziomie lokalnym (wojewódzkim, powiatowym, gminnym).

Nie ulega wątpliwości, że na poziomie krajowym zapobieganie przestępczości jest domeną odpowiedzialności państwa, natomiast na poziomie lokalnym istotną rolę w tej dziedzinie odgrywają: samorząd terytorialny, organizacje pozarządowe i inne instytucje społeczeństwa obywatelskiego. Organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości są dla nich partnerem, który odpowiada na zapotrzebowanie lokalnych społeczności.

W wymiarze ogólnym, krajowym zapobieganie przestępczości obejmuje działania związane przede wszystkim z:

- przeciwdziałaniem ekonomicznym i społecznym źródłom przestępczości,
- tworzeniem prawa eliminującego elementy kryminogenne z życia ekonomicznego i społecznego,
- tworzeniem stabilnych mechanizmów wspierania instytucji społeczeństwa obywatelskiego w ich aktywności na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W wymiarze lokalnym natomiast zapobieganie przestępczości to określenie źródeł zagrożenia poczucia bezpieczeństwa, wypracowywanie przez lokalną administrację wspólnie ze służbami

państwowymi metod przeciwdziałania owym zagrożeniom oraz podejmowanie wspólnych działań profilaktyczno-resocjalizacyjnych.

Rola jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa społeczności lokalnych powinna polegać między innymi na:

- pełnieniu aktywnej roli w kreowaniu polityki bezpieczeństwa na danym terenie i w danym czasie,
- inwestowaniu w infrastrukturę na rzecz bezpieczeństwa – szczególnie w zakresie monitoringu miejsc zagrożonych, czy też nowych rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych ,
- koordynowaniu i organizacji działań w zakresie wypełnienia czasu wolnego młodzieży.

Należy bowiem pamiętać, że to właśnie samorząd terytorialny poprzez swoje działania może być najbardziej skuteczny w zapobieganiu przestępczości i powrotowi do przestępstwa.

Skoordynowane działania wielu podmiotów na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego winny opierać się na zasadach partnerstwa i dialogu z kluczową rolą organów państwa realizujących zadania określone w przepisach prawa. Jednym z najistotniejszych elementów poprawy bezpieczeństwa jest także wspieranie przez administrację rządową instytucji samorządowych w aktywności na rzecz bezpieczeństwa oraz inicjowanie działań, które mogą im pomóc.

Program „Razem bezpieczniej” to pierwszy rządowy program, którego głównym celem jest aktywizacja i wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego. Dlatego też rezerwa celowa w wysokości 3 000 000 złotych, zabezpieczona corocznie w budżecie państwa na realizację programu, przeznaczona jest na dofinansowywanie projektów realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz przez organizacje pożytku publicznego.

Realizację programu koordynuje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (Departament Analiz i Nadzoru). Działania te są wspierane przez Zespół, w skład którego wchodzi przedstawiciele różnych resortów oraz służb nadzorowanych przez MSWiA.

Obszary działania, w ramach których mogą być dofinansowywane zadania programu „Razem bezpieczniej” to m.in. analiza zagrożeń bezpieczeństwa i diagnoza potrzeb społeczności lokalnych w zakresie bezpieczeństwa, realizacja przedsięwzięć z zakresu szeroko rozumianej edukacji dla bezpieczeństwa, inicjowanie przedsięwzięć z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, inicjowanie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie i ograniczenie przestępczości dzieci i młodzieży w szczególności w szkołach, w tym przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej, promowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo w zakresie planowania przestrzeni publicznej, promowanie wykorzystania możliwości technicznych (m.in. monitoringu), przedsięwzięcia mające na celu promowanie bezpieczeństwa podczas imprez masowych.

**Informacja o liczbie jednostek samorządu terytorialnego aplikujących
(ubiegających się) o środki finansowe w ramach Programu**

województwo	2007		2008		Kwota Dofinansowania /wnioskowana/ /zł/	
	Liczba podmiotów aplikują- cych	Liczba podmio- tów dofinanso- wanych	Liczba podmiotów aplikujących	Liczba podmiotów dofinanso- wanych	2007	2008
dolnośląskie	120	0	19	0	0	0
kujawsko- pomorskie	40	5	32	4	182 200	184 597
lubelskie	28	5	2	1	294 300	70 000
lubuskie	12	5	22	10	330 000	413 100
łódzkie	51	1	34	1	71 300	19 500
małopolskie	51	4	57	2	290 000	116 307
mazowieckie	11	4	27	5	339 000	416 934
opolskie	20	1	16	2	61 300	184 340
podkarpackie	43	3	30	4	142 100	149 580
podlaskie	46	2	6	1	175 100	162 200
pomorskie	20	5	10	5	288 400	98 451
śląskie	62	5	63	4	184 100	155 670
świętokrzyskie	5	0	32	5	0	323 416
warmińsko- mazurskie	20	4	37	3	261 100	280 326
wielkopolskie	5	5	5	1	240 000	96 900
zachodniopomor- skie	48	3	43	3	141 100	320 270
Razem	582	52	435	51	3 000 000	2 991 591

W 2007 roku do MSWiA wpłynęły 94 projekty na łączną sumę 5 386 725 zł - dofinansowano 47. W 2008 roku do MSWiA wpłynęły 77 projekty na łączną sumę 6 473 802,79 zł - dofinansowano 41. Natomiast w 2009 wpłynęło 85 projektów na łączną sumę 6.665.058,65 zł.

W bieżącym roku wnioskowano do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o dofinansowanie 33 projektów.

To, że liczba dofinansowanych projektów zmalała w bieżącym roku nie oznacza mniejszego zainteresowania programem. W bieżącym roku projekty zostały skalkulowane przez realizatorów na wyższe kwoty. Należy także pamiętać, że z programu rządowego są **one dofinansowywane, a nie finansowane w całości** – tak więc jednostki samorządu terytorialnego, czy też organizacje pozarządowe przeznaczyły na ich realizację znacznie wyższe środki własne. Ponadto liczba dofinansowanych projektów nie jest adekwatna do liczby podmiotów otrzymujących dotacje z uwagi na fakt wykonywania wielu różnych zadań, w ramach danego projektu. **Tak więc, mimo, że z budżetu państwa na projekty lokalne przeznaczono corocznie 3 000 000 zł, środki przeznaczone na realizację projektów lokalnych faktycznie są przynajmniej dwukrotnie wyższe.** Nie ulega wątpliwości, że gdyby Program „dysponował” kwotą dwu, trzykrotnie większą moglibyśmy dofinansować jeszcze więcej programów realizowanych na poziomie lokalnym.

Z uzyskanych informacji od wojewodów wynika, że widoczny spadek podmiotów aplikujących do Programu, w szczególności do dofinansowania projektów, podyktowany jest przede wszystkim trudnością w uzyskaniu tego dofinansowania (procedury konkursowe dwustopniowe), przy stosunkowo niewielkiej kwocie do podziału (3 000 000 zł).

Słabe punkty programu, zagrożenia

- Środki finansowe zabezpieczone w rezerwie celowej na realizację programu (3 000 000 zł – średnio na województwo 187.500 zł na realizację projektów przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe) są niewystarczające w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Powoduje to ich rozproszenie i brak gwarancji przekazania środków na kontynuację projektów rozpoczętych.
- Brak środków na promocję i szkolenia w ramach programu na poziomie lokalnym (wojewódzkim).
- Słabe zainteresowanie programem przez jednostki samorządu terytorialnego, szczególnie na poziomie powiatu w ramach komisji bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- Brak koordynacji realizacji wspólnych projektów na poziomie lokalnym.
- Przypadkowość osób zajmujących się realizacją programu na szczeblu wojewódzkim, częste zmiany tych osób, brak znajomości przepisów w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także przepisów z zakresu finansów publicznych.

Wnioski

- **Zintensyfikowanie działań na rzecz propagowania idei i założeń programu „Razem bezpieczniej” wśród społeczeństwa w szczególności w zakresie podniesienia poziomu zainteresowania programem jednostek samorządu terytorialnego.**
- **Zwiększenie liczby działań szkoleniowych, w tym także edukacji w zakresie sposobu wykorzystania środków uzyskanych na realizację zadań w ramach programu.**
- **Konieczne jest doskonalenie mechanizmów współpracy pomiędzy poszczególnymi szczeblami administracji publicznej i to w zakresie zarówno szybkiego reagowania na wszelkie przejawy naruszenia prawa, jak i poprawy poczucia bezpieczeństwa pomimo ustawowego podziału zadań i odpowiedzialności w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego. To z kolei wymaga współdziałania w zakresie wymiany informacji, opracowywania form działalności profilaktycznej, prewencyjnej.**

Planowane działania na 2009 rok

- Szkolenie dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego / koordynatorów wojewódzkich zaangażowanych w realizację programu oraz innych zaproszonych gości działających na rzecz bezpieczeństwa publicznego – kontynuacja działań z 2008 roku.
- W ramach koordynacji akcji „Bezpieczne Wakacje”, jako integralnego elementu Programu – analiza skuteczności podejmowanych działań na rzecz bezpiecznego wypoczynku, z wypracowaniem *wniosek* do realizacji w roku następnym.
- Przeprowadzenie konkursów dla jednostek samorządu terytorialnego pn. *„Budujemy miasteczka ruchu drogowego”* oraz *„Bezpieczeństwo imprez sportowych”*
- „Turystyka narkotykowa” – wspólna kampania z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii.
- Ogólnopolska Kampania we współpracy z Biurem Ruchu Drogowego KGP pn. „Rowerem bezpiecznie do celu”.
- Udział w konkursie ECPA w ramach EUCPN.
- Konferencja podsumowująca III rok funkcjonowania Programu (grudzień 2009).

Na bieżąco:

- działania promocyjne dot. programu prowadzone przez MSWiA, służby nadzorowane przez resort spraw wewnętrznych i administracji oraz wojewodów,
- uczestnictwo w lokalnych konferencjach i inicjatywach wojewódzkich,
- dystrybucja poradników.